Metodická opora pro práci s edukačním DVD

NET STORY

PŘÍBĚHY ZE SVĚTA INTERNETU

Národní centrum bezpečnějšího internetu
PhDr. Michal Kolář

esf evropský sociální fond v ČR
EVROPSKÁ UNIE
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

NET STORY

Metodická opora a edukační DVD „Net story: příběhy ze světa internetu“ byly vytvořeny v rámci projektu ŠKOLA BEZPEČNĚ ONLINE: Zvýšení kvality vzdělávání v oblasti bezpečného užívání internetu v Pardubickém kraji, reg. č. projektu CZ.1.07/1.3.12/04.0016. Tento projekt je prostřednictvím Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost financován z Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu České republiky. Projekt byl realizován v období červenec 2011 – prosinec 2012.

PŘÍBĚH DRUHÝ

„HNUSNÁ DRŽKA“

NET STORY

PŘÍBĚH DRUHÝ
„HNUSNÁ DRŽKA“

INFORMAČNÍ ZÁKLAD A POKYNY PRO PRÁCI S PŘÍBĚHEM DRUHÝM

(Téma příběhu: Kyberšikana mimo školu)

1. KRÁTKÁ INFORMACE O FENOMÉNU MIMOŠKOLNÍ KYBERŠIKANY

Jak chápeme kyberšikanu, která se neděje ve škole?

Kyberšikanu mimo školu definujeme stejně jako kyberšikanu ve škole v předcházejícím příběhu. Je to záměrné násilné chování prostřednictvím moderních komunikačních prostředků, především prostřednictvím internetu a mobilu.
Rozdíl je pouze v prostředí, kde se kyberšikana odehrává. Nicméně to má zásadní dopad na možnosti školy řešit kyberšikanu. Zajímavé je, a odpovídá to i praxi, že pomsta Sandry nakonec Michala, jejího bývalého partnera poškodila i u jeho spolužáků ve škole (jízlivé poznámky, zesměšňování...).
Z příběhu vyplývá: Vztah nemusí vydržet věčně a fotky a videa o vás mohou být zneužity i těmi původně nejbližšími.

Jaké mají kyberagresoři motivy, důvody k týrání bližního?

Proč někdo kyberšikanuje, ubližuje druhým? Není jednoduché odpovědět. Vodítkem k našim úvahám mohou být motivy, důvody a spouštěče kyberšikany.
Často se vyskytující motivy kyberagresora (řazeny od nejzávažnějšího po nejméně závažný typ):

- Snaží se ovládat druhé prostřednictvím strachu, touží po moci. Obvykle potřebuje pro svou činnost publikum.
- Znuděný, hledá zábavu, narcistický. Kyberšikana je obvykle páchána ve skupině, nebo je ve skupině alespoň plánována.
- Bere právo do svých rukou (zlonapravující, uděluje lekci). Pracují většinou sami, ale mohou své aktivity a motivy sdílet se svými nejbližšími přáteli.
- Má tendenci odpovídat ve vzteku nebo frustraci, usiluje o pomstu, kompenzaci, někdy může být obětí klasické šikany.
- Má sklon vystupovat na internetu jako někdo jiný. Zneužívá ICT technologii, bez vědomí závažnosti tohoto jednání.

Proč to pachatelé kyberšikany dělají?

- Hledají uvolnění,
- Touží po uznání,
- Touží po pocitu sounáležitosti se skupinou,
- Potřebují demonstrovat vlastní sílu a postavení,
- Mají strach.

Příčiny a spouštěče:

- Je to „normální"
- Nuda
- Kulturní konflikty
- Spory ve třídě
- Rozpad přátelství či mileneckého vztahu
- Proměna třídního kolektivu
- Zveřejnění osobních informací

Zdroj: Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č.j. 21291/2010-20 ve znění zveřejněném v lednu 2012.

Co má dělat pedagog, který se setká s kyberšikanou mimo školu?

Z hlediska pedagoga lze spatřovat rozdíl ve vztahu k řešení kyberšikany ve škole a mimo školu. Nicméně, zasahuje-li elektronické násilí a kyberšikana žáky školy, škola ji řeší vždy. Kyberšikana v maximální míře případů indikuje šikanu školní, souvisí se školními vztahy a vytváří se na jejich podkladě. Zraňující elektronická komunikace a obsahy (webové stránky, profily na sociálních sítích) jsou často vytvářeny a dostupné v době výuky a ze školních prostor (z počítačové učebny školy, z mobilních zařízení, které děti vlastní). Neřešená kyberšikana a školní šikana graduje, zasahuje vyšší počet žáků a v závažnějších stádiích narušuje a znemožňuje výchovné a vzdělávací úsilí. Mnohé případy, které zůstaly v počátku neřešeny, končily s fatálními důsledky nejen pro oběti, ale také zúčastněné pedagogy či ředitele. Některé z praktik páchaných v rámci kyberšikany mohou naplňovat znaky trestného činu, jejich podcenění a vědomé neřešení pak může být kvalifikováno jako nepřekažení či napomáhání k trestnému činu. Zcela na místě je pomoc ohroženým žákům radou, jak se mají bezprostředně ochránit, jak zajistit důkazy a na koho se mají obrátit (PPP, SVP, Policie ČR, OSPOD atd.). Vždy je potřebné zmapovat vztahy ve třídě, kde se oběti kyberšikany nachází. Úkolem je zjistit, zda tam neprobíhá školní šikana.

2. INSPIRATIVNÍ OTÁZKY K DRUHÉMU PŘÍBĚHU

Na tomto místě uvádíme přehled otázek, které Vám pomohou téma kybernetické šikany mimo školní prostředí s žáky reflektovat. Mohou Vám být oporou pro přímou práci s třídou. U většiny z nich je vhodné, aby se na ně pokusili hledat odpovědi sami žáci, po zhlédnutí video příběhu. Otázky směřují především k prožívání oběti kyberšikany a dalších postav a k možným řešením a způsobům pomoci. Účelem je zvýšit citlivost dětí k tématu a prožívání elektronicky týraných dětí a vybavit je scénářem pro obranu, ocitnou-li se v takové situaci. Otázky jsou inspirativní, je potřeba je přizpůsobit věku a možnostem žáků. Druhá skupina otázek směřuje k odbornému uchopení tématu a jejich účelem je poskytnout Vám teoretický základ pro práci s videem.

NET STORY

a) Otázky využitelné pro reflexi příběhu 2

- Jaký je asi Sandra člověk?
- Co si myslíte, že Sandru vedlo k tomu, že řešila konec vztahu způsobem zobrazeným v příběhu?
- Znáte osobně někoho, kdo jednal podobně jako Sandra?
- Kdo jsou kyberagresoři?
- Jaké mají útočníci důvody, motivy k týrání bližního?
- Kdo se může stát obětí kyberšikany?
- Kdo je nejvíce zranitelný kyberšikanou?
- Domníváte se, že to, co Sandra Michalovi dělala, je kyberšikana?
- Jak si myslíte, že se Michal cítil?
- Co byste poradili Michalovi, že by měl udělat?
- Co myslíte, že je ještě legrace, a co už kyberšikana?
- Jak se liší škádlení mezi spolužáky a šikana/kyberšikana?
- Jaké techniky jsou zneužívány k elektronickému šikanování?
- Jak se dá bránit kyberšikaně, která neprobíhá při výuce a na půdě školy?
- Jak byste se zachovali v Michalově situaci?
- Může pomoci nějak škola?
- Na jaké organizace se můžeme obrátit o pomoc?

b) Odborný pohled na fenomén

Podrobné informace najdete v metodickém materiálu projektu Škola bezpečně online „Elektronická šikana a jak ji řešit", Národní centrum bezpečnějšího internetu, Praha 2012.

3. Odkazy na literaturu a webové články ke kyberšikaně a školní šikaně

- Kolektiv autorů: „Elektronická šikana a jak jí řešit (Metodický materiál)", Národní centrum bezpečnějšího internetu, Praha, 2012
- Kolář, M.: „Nová cesta k léčbě šikany", Praha, Portál, 2011
- Kolektiv autorů:„Kyberšikana a její prevence – příručka pro učitele", Plzeň,Dragon Press, 2009
- Rogers,V.: „Kyberšikana (Pracovní materiály pro učitele a žáky), Praha, Portál, 2009

www.ncbi.cz
www.saferinternet.cz
www.bezpecne-online.cz
www.horkalinka.cz
www.nebudobet.cz
www.linkabezpeci.cz
www.minimalizacesikany.cz